

Výroční zpráva o činnosti Svazu českých divadelních ochotníků, z. s. v roce 2023

Svaz českých divadelních ochotníků (dále jen SČDO) je zaregistrován u Ministerstva vnitra ČR jako občanské sdružení pod čj. VSP/1-1096/90-R z 10. 6. 1993, změna stanov 20. 9. 2014. Změnou zákona o spolcích je SČDO registrován u rejstříkového soudu v Praze 10, v roce 2016 byl aktualizován záznam. Sídlo je Nad Primaskou 1009/15, 100 00 Praha 10, IČO 47610654.

Hlavním posláním SČDO je sdružovat jednotlivé ochotníky i divadelní kolektivy a podílet se na uskutečňování a rozvoji činností jednotlivých forem ochotnického divadla a přispívat tak k jejich uplatnění ve společenském životě. Svaz je iniciátorem a vyhlašovatelem řady soutěží a přehlídek nejen pro dospělé zájemce, ale i pro děti a mládež.

Své poslání SČDO zabezpečuje zejména tím, že

- a/ vyhlašuje či organizuje soutěže, přehlídky, festivaly a výstavy
- b/ pečuje o vzdělávání a poskytuje informace o aktivitách v oblasti scénického projevu
- c/ vytváří podmínky pro samostatné rozhodování a autonomní působení Skupiny amatérských loutkářů (dále jen SAL) v rámci aktivit Svazu podle vnitřních přijatých pravidel
- d/ spolupracuje se zastupitelskými sbory, státními orgány, odbornými a společenskými organizacemi, uměleckými sdruženími, nevládními organizacemi ochotnického a loutkového divadla a uměleckého přednesu a s mezinárodními organizacemi tohoto druhu
- e/ hájí zájmy svých členů v souvislosti s plněním poslání SČDO
- f/ zřizuje odborné komise pro různé oblasti svého působení
- g/ orientuje svou činnost i na vedení dokumentace o neprofesionálním divadelnictví
- h/ vydává informační bulletiny a publikace
- i/ uděluje svazová ocenění a vyznamenání
- j/ popularizuje neprofesionální divadelní aktivity v hromadných sdělovacích prostředcích
- k/ zprostředkovává styk a vzájemnou spolupráci mezi soubory.

V současné době na území České republiky pracují tyto oblastní organizace:
České středohoří, Západočeská, Jizerská, Praha a Střední Čechy, Jižní Morava,
Střední Morava a Moravskoslezská oblast.

Stav členské základny k 31. 12. 2023:

Celkem: 725 členů (včetně kolektivních) + 220 členů SAL

Činnost předsednictva a sekretariátu SČDO:

Předsednictvo zasedalo 3× – 5.3., 25.6., 19.11.

Sekretariát jednal 3× – 19.1., 14.9., 26.10., 1x per rollam

Systém národních přehlídek a vzdělávacích akcí:

Každé národní přehlídce předchází oblastní kola, pořadatelům těchto oblastních přehlídek je věnována metodická podpora, jsou rozesílány propozice, koná se setkání pořadatelů licencovaných přehlídek, jsou doporučováni odborníci do poroty, aby byla zajišťována rovnoměrnost hodnocení. Na každé oblastní přehlídce se konají semináře s odbornou porotou, které zároveň slouží jako zázemí pro setkávání, výměnu názorů a zvyšování kvalifikace.

SČDO si uvědomuje, že je třeba vychovat další generaci režisérů, dramaturgů, scénografů, takže na národní přehlídce Krakonošův divadelní podzim a na scénické žatvě Jiráskův Hronov pořádá semináře, které jsou vyhlášeny jako součást uvedených divadelních přehlídek. Cílem pořádaných kursů a seminářů je pomoci amatérským režisérům, hercům i loutkářům při osvojování základních dovedností potřebných k přípravě a realizaci divadelních představení a ve spolupráci s profesionálními umělci rozvíjet hlubší poznání divadelní práce a možnost konfrontace vlastních názorů.

Veškeré přehlídky a vzdělávací akce, které pořádá SČDO, jsou otevřené všem neprofesionálním divadelníkům bez ohledu na členství v SČDO a SAL.

SČDO měl na rok 2023 naplánováno devět akcí (národní a oblastní přehlídky, festivaly, semináře), přičemž se jich konalo z níže uvedeného důvodu pouze osm.

1) Národní přehlídka monologů a dialogů dětí a mládeže ve věku 8 – 18 let „KANDRDÁSEK SČDO, memoriál Bedřicha Čapka“ (34. ročník)

1. dubna 2023 – Brandýs nad Labem

Porota: Martin Polách, Josef Horák, Blanka Rejmanová Zdichyncová, tajemnice Hana Šiková.

Ředitel přehlídky: František Tomášek

Národní přehlídky se zúčastnili soutěžící, kteří byli doporučeni z oblastních kol z Prahy, Horšovského Týna, Brna, Hlučína a Litoměřic. Na Kandrásku vystoupilo celkem 32 soutěžích, spolu s doprovody bylo přítomno cca 50 lidí. Letošní národní přehlídku poznamenala ranní nehoda soutěžících z Klatov, takže se i kvůli této okolnosti významně snížil počet výstupů. Úroveň letošní přehlídky byla průměrná a porota udělila pouze 2 diplomy za 1. místo a 4 čestná uznání. Na Národní přehlídce Pohárek SČDO nebylo nominováno z kategorie 16-18 let žádné vystoupení.

Po vyhlášení výsledků měli všichni zájemci možnost využít rozpravy s porotou, která vedla dialog s jednotlivými soutěžícími ohledně jejich výkonů, navíc poskytla neformální rady pro nasměrování režijně-dramaturgické koncepce a dalšího vývoje účastníků.

2) Národní přehlídka monologů a dialogů mládeže a dospělých od 16 let „POHÁREK SČDO, memoriál Zdeňka Kokty“ (51. ročník)

9. – 11. června 2023 – Kulturní dům Velká Bystřice

Porota: Ladislav Vrchovský, Eva Willigová, Jiří Anderle, tajemnice Eva Annikki Peltonen.

Ředitel přehlídky: Tomáš Hradil

Na národní přehlídku bylo nominováno a doporučeno 13 soutěžících z oblastních kol, která se konala v Bystřici, Velké Bystřici, Hlučíně, České Lípě, Horšovském Týně. Porota udělila 9 cen a čestných uznání, defilé nejlepších vystoupení bylo doporučeno na národní přehlídku venkovských divadelních souborů Krakonošův divadelní podzim 2023.

Odborná porota vedla seminář se soutěžícími, formou diskuse se mohli vyjádřit i samotní soutěžící k jednotlivým výkonům ostatních účastníků.

Součástí národní přehlídky bylo i vystoupení hosta přehlídky, divadelního spolku Karel Čapek Děčín s inscenací Karla Gassauera: Casanova na duchcovském zámku.

3) Národní přehlídka „Divadla jednoho herce, memoriál Slávky Trčkové“ (16. ročník)

22. – 23. dubna 2023 – Divadlo ŠUTR Kaznějov

Porota: Alexandr Gregar, Máša Caltová, Vilém Dubnička, tajemník Hana Šiková.

Ředitel přehlídky: Alena Svobodová

Národní přehlídky Divadla jednoho herce se zúčastnily 4 soutěžní inscenace doporučené ze čtyř oblastních přehlídek. Této náročné divadelní disciplíně se nevěnuje příliš divadelníků. Letos byly uděleny 4 ceny a čestná uznání.

Odborná porota vedla odborný seminář, ve kterém zhodnotila herecké výkony a celkové vyznění soutěžních monodramat. Letošní ročník měl dobrou uměleckou úroveň, inscenace Dokud se randí v podání Moniky Novákové z Divadelního spolku MonAMOUR z Mnichu na Vysočině byla doporučena programové radě Krakonošova divadelního podzimu a Jiráskova Hronova 2023.

4) Národní přehlídka „Individuálních výstupů s loutkou SČDO/SAL“ (15. ročník)

březen - červenec 2022, Praha, Přerov, Chrudim, Praha, Olomoucký a Pardubický kraj

Bohužel tuto přehlídku se nepodařilo uskutečnit. Důvodem byl jednak malý zájem o účinkování a také existenční problémy pořádajícího souboru Jiskra Praha, které se vyřešily až v druhé polovině roku. V roce 2024 se SAL pokusí akci probudit a čas ukáže, s jakým výsledkem. Vše záleží na garantovi a pořadateli přehlídky, souboru Jiskra Praha.

5) Postupová přehlídka na 72. Loutkářskou Chrudim – „Festival pražských amatérských loutkářů“ (45. ročník)

11. - 12. března 2023 – Loutkové divadlo Jiskra Praha Kobylisy

Porota: Nina Malíková, Aleš Pop, Rudolf Krause

Ředitel přehlídky: Jiří Krása

Přehlídky se zúčastnilo 6 souborů – Javajka Neratovice, Večernice DDM Mladá Boleslav, LS Před Branou Rakovník, Jiskra Praha, Říše loutek Praha a Loutkové divadlo Nástup. Soubory Večernice a Před Branou hrály mimo soutěž. Porota hodnotila každé soutěžní představení zvlášť, hodnocení se mohli zúčastnit všichni zájemci. Porota nevybrala žádnou inscenaci na přímý postup na Loutkářskou Chrudim, ale doporučila do úzkého výběru vtipnou a živou inscenaci sokolského souboru Nástup. Tato inscenace byla nakonec na národní přehlídku v Chrudimi zaslouženě zařazena. Každá z uvedených inscenací na Festivalu pražských amatérských loutkářů byla něčím zajímavá a inovativní, takže přehlídka byla pro všechny zúčastněné velmi inspirativní.

6) Kurz režisérů SČDO v rámci národní přehlídky „93. Jiráskův Hronov“ + metodická pomoc pořadatelům postupových přehlídek Zde úprava názvosloví – je to

30. července – 5. srpna 2023 Základní umělecká škola Hronov

Lektorka: MgA. Hana Marvanová

V rámci rozborového semináře se účastníci zabývali analýzou zhlédnutých představení, s možností konfrontovat své názory na představení. Pod vedením lektora, v rámci řízené diskuse, se seznamovali s pojmy divadelní terminologie a způsoby tvorby inscenací. Vzhledem k rozsahu byl seminář přínosem pro režiséry, herce, ale i pro diváky, kteří mají zájem se o představení dozvědět něco navíc. Tento typ seminářů nevyžaduje každodenní účast všech seminaristů ani jejich předchozí přihlášení, mimo členů SČDO podílejících se na organizaci.

Za celou dobu se seminářů zúčastnilo 21 přihlášených seminaristů. Dále seminář navštívilo celkem 11 hostů z řad divadelních odborníků, publicistů a hrajících souborů. Tradičně byl o rozborový seminář velký zájem. Zárukou velmi dobré úrovně seminářů byla i lektorka MgA. Hana Marvanová, která dala prostor k vyjádření všem zúčastněným, velmi citlivě a fundovaně jednotlivá vystoupení usměrňovala a prováděla závěrečná shrnutí.

V rámci Jiráskova Hronova se též konala schůzka s pořadateli oblastních přehlídek divadelních souborů směrem na přehlídky Piknik Volyně i na KDP, kde se řešila i problematika nominací a doporučení na tyto národní přehlídky.

7) Kurz režisérů SČDO v rámci národní přehlídky „54. Krakonošův divadelní podzim“ + metodická pomoc pořadatelům oblastních postupových přehlídek

7. – 13. října 2023 Sokolovna Vysoké nad Jizerou

Lektor: Mgr. Petr Štindl, režisér

Pod vedením lektora byl seminář - dílna zaměřen na seznámení stávajících a budoucích režisérů i herců s koncepcí jevištního ztvárnění na základě vybraných částí textu. Pracovalo se s textem A. P. Čechova „Višňový sad“. Po celou dobu se semináře - dílny zúčastnilo 12 seminaristů, členů SČDO.

O seminář – dílnu byl již tradičně velký zájem, neboť zejména začínající režiséry učí základním principům práce s textem, jeho dramaturgický rozbor, úpravu a způsoby inscenování. Dále jim dává návod pro práci s hercem a jeho motivaci. To vše na konkrétním textu včetně praktické realizace. Zárukou velmi dobré úrovně semináře byl i lektor Mgr. Petr Štindl, který s tímto způsobem práce má bohaté zkušenosti. Seminaristé také navštívili i divadelní představení národní přehlídky, jejich rozboru i hodnocení lektorského sboru.

V rámci národní přehlídky se též konala schůzka s pořadateli oblastních přehlídek venkovských divadelních souborů, kde se řešila i problematika nominací a doporučení na KDP.

8) Vzdělávací seminář v rámci přehlídky „Loutkářské Letnice sokolských souborů 2023“ v Přerově

12. – 14. května 2023 - Loutkové divadlo Sokola Přerov Přerovský Kašpárek

Ředitelka přehlídky: Marie Vermířovská

Rozbor představení prováděli Hana Dotřelová a Jan Müller.

Přehlídka je organizována jako nesoutěžní setkání sokolských loutkových divadel a pokud má soubor zájem, provádí se rozbor zhlédnutého představení. Představilo se celkem 9 souborů s inscenacemi rozdílného stylu i úrovně. Od maňásků až po marionety. Vše v příjemné domácí atmosféře. Soubory mezi sebou diskutovaly a vyměňovaly si informace a dovednosti. Vrcholem přehlídky byl seminář o loutkoherectví s marionetou vedený panem Martinem Kláskem, dlouholetým členem divadla Spejbla a Hurvínka. Zúčastnit se mohli všichni zájemci i široká veřejnost. O tento seminář byl obrovský zájem, všichni loutkoherci byli velmi spokojeni a pan Klásek udělal pro propagaci loutkového divadla veliký kus práce.

9) Vzdělávací seminář loutkoherců v rámci národní přehlídky „24. Čechova Olomouc“

11. – 12. listopadu 2023 - Loutkové divadlo Kašpárkova říše Olomouc

Ředitel přehlídky: Aleš Pop

Nesoutěžní festival – setkání amatérských loutkářů z celé ČR.

Festival Čechova Olomouc je od začátku existence koncipován jako ryze nesoutěžní, bez porotců či rozborů představení. Tentokrát se zúčastnil rekordní počet 11 souborů a sehrálo se celkem 12 představení. Jedno externí představení ve Štěpánově u Olomouce, zbytek ve dvou sálech Slovanského domu v Olomouci.

Festival nabídl pestrý výběr všech možných forem loutkového divadla – marionety, maňásky, skrytou i otevřenou interpretaci, černé divadlo s luminiscencí i hru s předměty. A jako každý ročník se konal i pravidelný seminář doplněný publikací, tentokrát byl autorem i lektorem Zdeněk Turek. Téma bylo obzvláště zajímavé – režie nejen na loutkovém divadle. SAL počítá s

navázáním na toto téma v dalších seminářích. Brožura je k dispozici u pořádajícího souboru a lze ji zaslat i v PDF formátu. Samozřejmostí je vždy v sobotu společenský večer. Ten byl tentokrát využit i k předání Zlatého odznaku J. K. Tyla paní Marii Švadlenové, vedoucí souboru Srdíčko Vysoké Mýto. Tento soubor se pak představil vlastní marionetovou inscenací Francek nebojsa. Na společném setkání probíhala čilá debata a diskuze souborů, výměna informací a zkušeností.

Festival splnil svoje poslání spojovat loutkáře a vytvářet jim podmínky k osobnímu setkávání a vzájemnému porovnávání.

Tabulka nákladů grantových přehlídek a akcí pořádaných SČDO

Celkové náklady	dotace MK ČR	dotace ostatní (kraje a obce)	příjmy ostatní	Vklad SČDO
386.000 Kč	151.667 Kč	190.000 Kč	0 Kč	41.060 Kč

(viz vyúčtování grantu MK ČR)

Výše dotace MK ČR činila 200.000 Kč, celkové příjmy SČDO za rok 2023 činily 520.040 Kč (příspěvky členů, dotace MK ČR a ostatních subjektů), výdaje činily 493.948 Kč.

V Praze dne 23. 6. 2024

.....
Ing. Josef Hejral
předseda SČDO